

Kovács Kristóf

Fiktív renoválás

Laci & Balázs: Kisadózók

MODEM, Debrecen,
2021. III. 21-ig

A művészet mibenléte állandó, időtlen kérdés. Mindazonáltal a 20. század művészete módszeresen bebizonyította, hogy tulajdonképpen bármit annak lehet tekinteni, szélesítve ezzel kulturális szenzibilitásunkat. Ugyanakkor bizonyára sokaknak ismerősen cseng az a kijelentés, hogy „ilyet én is tudok.” vagy az a kérdés, hogy „mi ebben a művészet?”. Biztosan sokan láttak már humoros, a modern és a kortárs művészetet karikírozó mémeket, videókat is. A személyes kedvencem David Bowie 1987-es, Madrid utcáin megörökített felvételének egyik részlete. A videóban Bowie egy konténerhez lépve kiemeli és a kamerának mutat egy látszólag elhalt faágat, valamint különböző építési törmelékeket, melyeket úgy talál, mintha azok Duchamp ready made-jei lennének. A tréfás jelenet és az efféle szarkasztikus gúnyképek hor-

doznak a művészettel kapcsolatosan érdemi kritikákat, hiszen olykor valóban nehéz megkülönböztetni a szokványos tárgyakat a művektől.

Antal Balázs és Hatházi László művészdúó (Laci & Balázs) *Kisadózók* című kiállítása némi (ön)íroniával a hétköznapi élet és a művészlét vegyületének, illetve összeütközésének a keresztmetszetén helyezkedik el, s párhuzamba állítható a művészek életpályájával. Hiszen Laci & Balázs az elmúlt években egyszerre dolgozott díszítőfestőként és alkotóművészként. A kiállítás hangulata, berendezett tere ezzel a metaforaszerű analógiával kooperál. Ám a tárlaton szereplő alkotások témája nem a munka vagy a munkás, hanem sokkal inkább az általuk végzett tevékenység „megúsása”, „ellógása”, a két különböző világ, szakma hasonlóságaiban rejlő viszony bemutatása,

LACI & BALÁZS:
Kisadózók,
MODEM, 2020
A művészek jóvoltából
↓

LACI & BALÁZS:
A hét színváltozása, 2020, polikarbonát,
 aluprofil, víz,
 210×200 cm, 2db
 A művészek jövőtárból
 ←

↑
 LACI & BALÁZS:
Konténerek, 2021,
 gipsz, zománcfesték,
 25 db, 12×12×25 cm
 A művészek jövőtárból

valamint a - képzőművészeti és hétköznapi értelemben vett - „munkánál” használt anyagok közötti párhuzam.

Egy felújítás, építkezés látszatát kelti a MODEM legfelső emeletén található kiállítás, bejárata függönyszerű, fekete, építőipari takarófoliával fedett, mintha egy látogatók előtt elzárt térbe igyekeznénk. A padlót párhuzamos sávokban szorosan egymás mellé helyezett festő- és csomagolópapír borítja, pontosan úgy, ahogy festések idején szokták azt letakarni.

Félhomály és némi utcazaj teremti meg a kiállítás atmoszféráját. A bejárat két oldalán egy-egy hungarocellból kivágott reliefet láthatunk. A szigetelőanyagból készült domborművekről nehéz eldönteni, hogy befejezettek-e, mivel a megformálni kívánt képek sablonszerűen rá vannak vetítve a táblákra és azok kidomborodó elemeire. Témájuk az építkezések munkamorálja, a munka és a lazítás közötti köztes fázis, melyet a közbeszéd ironikusan „ az egyik dolgozik, a többi meg nézi”-megjegyzéssel szokott illetni, ami jól jellemzi a magyar építőipar általános megítélését.

A kiállítótér központjában hat oszlopból álló, templomi térre emlékeztető installáció foglal helyet. A szoborszerű pillérek az építőiparban legtöbbször és leggyakrabban használt elemekből épülnek fel. A táblásított gipszkartonok, vízvezetékcsövek, falécek és fém szellőzőidomok egymásba illesztéséből kreált oszlopok hasonlatként is felfoghatók. Emlékeztetik a látogatót arra, hogy milyen

kicsi a határ a hétköznapi dolgok, jelenségek és azok művészeti kontextusba állítása között. Hiszen ha egy építkezésen találkozunk hasonló jelenettel, beállítással, nem feltétlenül asszociálunk képzőművészetre. Az oszlopok két oldalán két-két gipszkarton táblára felvitt sgraffito található, két színes, illetve két monokróm kép. A szocreál művészetben népszerű, mára azonban divatjamúlt homlokzatsztilizáló eljárással készült alkotásokon a már említett munkavégzés mozdulatlan, köztes szakasza jelenik meg. A képeken építkezésekre jellemző tárgyenteriorök szerepelnek, míg a fekete-fehér darabokon megjelenik a munkavégző vagy épp nem végző ember alakja. Az alkotásokon látható „munkamorál” párhuzamba állítható a reliefeken szereplő jelenetekkel.

A kiállítótér lezárása egy sokak számára ismerős mozgást leíró, egyszerűsített számlákat megjelenítő, hungarocell táblákból álló szoboregyüttesbe torkollik. A *Menyiről kérsz?* című műben megjelenő mozgásstruktúra a Microsoft Windows pasziánszjátékából ismert, a kártyaparti lezárásaként a játszma során összegyűjtött lapok hullámzásának háromdimenziós átírata. A népszerű számítógépes kártyajáték és az egyszerűsített manuális számlák közötti párhuzam érzékletesen írja le az adózással, számlaadással, illetve az ehhez köthető bürokráciával kapcsolatos hétköznapi vélekedést.

A kiállítás kisebbik terében inkább a szofisztikált átmenetek és a fizikai munkával kapcsolatos élmények, gondolatok dominálnak. A *hét színváltozása* című munkán a mobil mellékhelyiségekben használt tisztítófolyadékok sötétkékből zöldbe haladó színátmenetét bemutató polikarbonát táblakép a főszereplő, mely lírai módon jeleníti meg a funkciójától megfosztott folyadékokat az absztrakt festészet bensőséges, érzelmekkel telített világára emlékeztetve.

Ugyancsak itt látható három rövid videómunka. A művészek által rögzített felvételek költői módon jelenítik meg az építkezések egyes rejtett mozzanatait, legyen szó egy csendes étkezésről vagy a festőlétrák futurista táncre emlékeztető lépegetéséről, lötyögéséről, az állvány alól előbújó ecset finom, maszatoló mozgásáról. Ugyancsak ebben a térben található a *Konténerek* című installáció, ami a duó 2009-es művének a jelenlegi kiállítás kontextusával összefüggésbe hozható adaptációja. A színes téglatestek kapcsán a befogadó hagyományos falazókövekre, illetve az építkezésekről jól ismeret konténerek makettjeire is asszociálhat.

Laci & Balázs analóg példákon keresztül vizsgálja, hogy meg lehet-e különböztetni a műtárgyakat a hétköznapiaktól, a művészeket a kétkézi munkásoktól. A kérdésre választ ugyan nem kapunk, csupán egy látásmódot, egyfajta útmutatót, amely alapján mindenben megtalálhatjuk a művészetet. Mindössze figyelniük kell hozzá a megfelelő kapcsolódási pontokat.